

ВЪВ ВИНОТО Е ИСТИНАТА — И БЕЗУМИЕТО

(Исторически разказ из живота на Александър Македонски)

Индийския цар Каланус считал отначало Александра за божество, докато, за своя голяма скръб, не се убедил, че великия македонец бил също такъв човек, като другите, и велик само в своите недостатъци.

И затъгувал тогава индийския мъдрец за нирваната, за вечното блаженство чрез сливането с Брами — най-висшето същество — и съвсем спокоен, като да се касаело за някакво празненство, той наредил да струпат една грамадна клата, покачил се на нея и заповядал да я запалят. Присъстващите перси с възмущение се отвърнали пред това осквернение на свещения огън, ала македонците и гърците гледали спокойно зрелището. Каланус ги съгледал и се обърнал към тях: „Предайте на вашия цар моите поздравии и кажете му, да нареди по случай моята смърт пиршество в моя чест. Ние ще се видим с него пак във Вавилон“.

Тия последни думи съдържали пророчество, което се изпълнило, в смисъл, че Александър, преди смъртта си във Вавилон, в бълнуванията си, предизвикани от треската, често викал Калануса. Индийския мъдрец прочее, като видял, че пламъците го обхващат, завил се в наметалото си и издъхнал безгласно, като някой герой.

На следната нощ дошли тайно благочестиви индуси, събрали пепелта на своя умрял цар-мъдрец и я изсипали в свещената река. А последните му думи били предадени на царят — Александър Македонски.

* * *

„Той е мъртав, сине Юпитеров и всемолюбивейши господарю!“

Служителя, който съобщил това с дълбок поклон, не се надявал, че Александър, седнал на трапезата сред весели гости, ще го възнагради за това известие; по-скоро можел да очаква неблагоприятни думи. Ала полубога, както той обичал да го наричат, се изсмял само.

„Промакос бил умрял! Чувате ли, приятели? Колко чаши собствено бе изпил той?“

„Тринадесет чаши, сине Юпитеров“.

Работата се състояла в туй, че Александър, за да изпълни последното желание на Калануса, а също и да разсее скуката на лагерния живот в Мараканда, — земята на скитите, — бил наредил да стане едно състезание в пиене и бил обрекъл златен пръстен за победителя. Промакос го бил спечелил, но тъкмо сега, на третия ден след това, когато царят изпратил да запитат за здравето му, той предал дух.

„Жално е“, рекъл Александър, „че тоя мъж е понасял толкова малко; като военначалници, ние трябва от време на време да опитваме до къде достига нашата издръжливост във всяко отношение. Не гоним ли конете си до смърт при надпрепускане, само за да узнаем, колко би могло да издръжи животното при най-силно напъгане; също така, не изпитваме ли колко може да върви един войник в пълно въоръжение, като не считаме за голяма загуба, ако при това някой и друг човек загине. Какво ще се грижи военначалника за една шипа хора! Дайте тук преснонаточено вино за тия, които могат още да пият и при това мислят за доброто на своя цар!“

И прислужниците се разтичали, подобно на ония вълшебни джуджета, които са заставени още в един час да извършат работата на множество ленивци; те точели, поднасяли съловете, наливали и подавали с поклони и коленичене, вършейки всичко с голямо усърдие.

„За твое здраве, Александре, сине Юпитеров!“ се провиквали гостите и пиели жадно, за да вървят по примера на своя повелител, който, изглеждало, искал в тоя ден да спечели славата на най-силен винопиец. Да става, що ще! — догде преминат през гърлото тринадесет чаши, има още време!

В това време пристигнало ново известие, по-радостно от първото. Без да чакат разрешение, слугите довякли вътре няколко големи коша, разтворили ги бърже и показали съ-